

1797 11 19

AD

DISPUTATIONEM INAUGURALEM

A

PRAENOBILISSIMO DOCTISSIMOQVE
CAROLO GVILIELMO WALCHIO

NOSTRATE

DIE CRASTINO HABENDAM

INVITAT

SIMVLQVE

DE XI. DIEBVS CALENDARIO IVLIANO

SVBTRACTIS ETIAM IVRI PASCENDI

SVBTRAHENDIS

BREVITER DISSERT

IO. LVDOVICVS AB ECKARDT D.

SERENISS. DVCI SAX. VINAR. ET ISENAC. A CONSILHS AVL. SECRET.

COMES PALAT. CAESAR. IVR. CANON. P. P. O. FAC. IVRID. ET SCABINOR.

COLLEGII ORDINARIVS

FACVLTATIS IVRIDICAE H. T. EX-DECANVS.

I E N A E,

EX OFFICINA GOEPFERDTII.

cl^occclxxxvii.

11
GOTTFRIDUS

DE

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

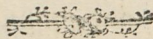

DE
VNDECIM DIEBVS CALENDARIO IVLIANO
SVBTRACTIS ETIAM IVRI PASCENDI
SVRTRAHENDIS.

§. I.

De insigni aberratione Calendarii Iuliani ab anno solari genuino eiusque necessaria, quae primum auctoritate summi Pontificis Rom. Gregorii XIII. anno MDLXXXII. suscepra et a cunctis Catholicis statim, a Protestantibus autem, cessante demum, quod ipsis eorum Theologi cacoorthodoxi incusserant, rei sacrae inde imminente periculo, sub initium vergentis huius seculi agnita correctione inter omnes constat. Vi huius correctionis, vt annus Calendarii Iuliani anno solari exaequaretur et insignis ex eorum discrepantia temporum anni orta tolleretur confusio, anno MDLXXXII. mensi Octobri X. dies atque anno MDCC. quo per seculum et quod excurrit annus Calendarii Iuliani annum solarem genuinum denuo vno die praeuenat,

nerat, mensi Februario XI. dies subtrahebantur, ita, vt a MDLXXXII, diem XXI. Octobris dies I. Nouembris, et a. MDCC. diem XVIII. Febr. dies I. Mart. statim exceperit. *)

*) *Repertor. iur. publ. et feud. art: Calender. Mathem. Lexic. Part. I. pag. 259.*

§. II.

Quam notabilem Calendarii vulgaris sicque diu seruati computi temporis mutationem negotia quoque ciuilia non leuiter affecisse, quilibet ad praestationes annuas, cambia, praescriptionem etc. animum aduertens facillime perspiciet; nihilominus iis neglectis, vti Papa a. MDLXXXII. totus in eo fuit, vt festa iis ipsis diebus, quibus olim assignata, restituerentur, ita et status Euangelici eodem modo solam rei religiosae curam in Comitibus suis propterea institutis gesserunt. *) Quam ob rem legumlatorum quidam officio suo satisfacturi litibus exinde metuendis per nouas leges saluberrime prospexerunt. Primus, ni nos omnia fallunt, hoc fecit Elector Saxoniae FRIDERICVS AVGVSTVS, tunc temporis Rex Poloniae, in mandato d. VI. Mart. MDCCI. ea de re emisso §. XI. in specie circa ius pascendi edicens, vt iis, quibus illo vsque ad certum statumque diem vti licuisset, illo decem dies die statim amplius hoc et quouis anno sequenti vti liceret. **)

*) v. SCHAVROTH *Samml: aller Conclusor. des Corporis Evangelic. Tom. I. pag. 177. seqq.*

**) in LÜNGER *Codice August. Tom. I. pag. 342.*

§. III.

Nos, quid post memoratam Calendarii olim vulgaris mutationem circa terminum iuris pascendi citra leges prouinciales secundum principia iuris communis statuendum sit? disquiri praemonendum esse ducimus, leges tam patrias generales, quam subsidiarias, Romanas scil. et Canonicas, huius rei nullam facere mentionem, quia illa eo tempore, quo latae, profus ignorabatur. Ex eadem causa mirum nemini videbitur, cur altum hac de re silentium in auctoribus, qui seculo superiori et antea de iure pascendi scripserunt *); sed mirum forsan videbitur, qui recentiores hoc thema praetermiserint? **) Inde ad principia generaliora de computandi temporis ratione ex istis legibus conspicua recurrendum, quo sic defectum legum hoc in argumento opitulante analogia suppleamus.

*) quos sibi Bibliothec. iurid. LIPEN. arti Pascua etc.

**) inter quos praecipui IO. CHRIST. SCHÜTZ Tr. de iure pascendi Francof. 1732 4. et CAR. FRID. DE BENECKENDORF in Oecon. Forens. Vol. VIII. Cap. 12. §. 58. Immo ne IAC BRUNNEMANNUS quidem, qui peculiarem Dissertationem de iure XI. dierum Calendario subtractarum Hal. 1700. conscripsit, in controuersis ex hac temporis immutatione metuentis Cap. II. et III. propositis iuris pascendi meminit, nec aequotam decidendi rationem, eam quippe ex favore vel odio cuiusvis negotii deducens, inuisse mihi quidem videtur.

§. IV.

Maximam similitudinem dies XI. Calendario vulgari subtractos inter et diem intercalarem deprehendere mihi videor. Sicuti enim huius, ita et illorum in numerandis diebus Februarii
nul-

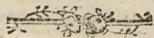

nulla ratio habetur. Quidni igitur dierum subtractorum intuitu idem analogice statuamus, quod ius Rom. et Canonicum intuitu diei intercalaris expresse fanciunt? Adest utique in ambobus eadem plane ratio, ut nimirum Calendarium, quo in rebus sacris et profanis utimur, cum anno solari conveniat idque tempus, quo illud ab hoc discrepat, e medio tollatur; quod quidem ratione dierum subtractorum semel factum, ratione diei intercalaris autem quolibet quadriennio repetitur, quae tamen illorum atque huius differentia tertium, quod dicimus, comparationis, ad quod in applicatione legum iuris Rom. et Can. de die intercalari ad dies XI. subtractos primario respiciendum, non afficit.

§. V.

Discipiendum igitur, quid iure Rom. et Can. de die bissextili s. intercalari dispositum. Principalis huc pertinens lex ex iure Rom. est L. XCVIII. D. de V. S. sic se habens: *Cum bissextum Kalendis est, nil refert, utrum priore an posteriore die quis natus sit, et deinceps sextum Kalendas eius natalis dies est, nam id biduum pro vno die habetur: sed posterior dies intercalatur, non prior, ideo, quo anno intercalatum non est, sexto Kalendas natus, cum bissextum Kalendis est, priorem diem natalem habet.* Quaecum conuenit L. III. §. III. D. de minorib. et L. II. D. de div. temp. praescript. Quod ad ius Can. huc spectat c. XIV. §. I. X. de V. S. ubi

vbi P. M. Alexander III. disposuit: *Festum b. Matthiae iuxta consuetudinem ecclesiasticam, vigilia eatenus praecedat, vt nec pro bissexto, nec pro quolibet alio modo inter se et solennitatem aliam diem admittat: in qua vtique vigilia, nisi venerit in Dominica, ieiunium celebratur. Ipsum autem festum, siue fiat in praecedenti die, siue in sequenti, qui duo quasi pro vno reputantur, nullus error; sed consuetudo ecclesiae teneatur.* Ex quibus conficimus, diem VI. Cal. Mart. eumque sequentem intercalarem simul sumtos pro unico habendum ideoque in temporis computatione hos duos dies diei VI. Cal. Mart. in annis, quibus intercalatum non est, esse equiparandos. *)

*) conf. DE COCCEL. iur. controu. Lib. IV. Tit. 4. Qu. I. CUR. HENR. BREVNING. eleg. Diss. ad Celsum in L. XCVIII. D. de V. S. Lips. 1757.

§. VI.

Quidni idem locum haberet in diebus istis Calendario veteri subtractis? Ex computo temporis annalis erroneo Calendarium a, MDLXXXII. decem et a. MDCC. vndecim diebus solem praecurrerat eum in modum, vt aequinoctium vernale initiumque veris, quod cursu solis rite computato d. XXI. Mart. obtingit, iam in d. XI. et X. eiusd. mensis inciderit, quae discrepantia anni naturalis et ciuilibis non potuit non, quin rem tam sacram ratione festorum, quam oeconomicam admodum turbaret atque emendationis Calendarii necessitatem ob oculos pone-

poneret. Adhibitis igitur in consilium Mathematicis undecim dies per errorem calculi in Calendarium irrepti iterum eiiciebantur et, tanquam tempori iamiam praeterito detracti sicque praerepti, pro imaginariis nulliusque effectus declarabantur, non fecus, ac diei intercalaris, qui itidem ex sex horis, quibus annus civilis solarem procurrat, quolibet quadriennio refultat pariterque praereptus est, nulla ratio habetur.

§. VII.

Quae cum ita sint, nulla solida, immo ne verisimilis quidem reddi poterit ratio, qui factum, ut tunc temporis vulgo videretur, iniuriam fieri iuris pascendi possessoribus, si huic iuri XI. dies Calendario subtracti quoque subtraherentur. Quippe cum hi possessores in lucro ex usu iuris sui ultra tempus concessionis, cum damno dominorum praediorum servientium, capto manifeste haerebant, potius dominis de restituendo damno, quod ex abusu iuris pascendi per secula incisi perpessi erant, fuisset prospiciendum. Sed error iste vulgaris animos ita ceperat, ut vel publicis legibus ius pascendi in omnem aevum ad undecim dies ultra Calendarium Gregorianum seu, quod Protestantes malunt, emendatum protenderetur (§. II.); quo dominis fundorum ea servitute affectorum duplex illata est iniuria, altera nimirum ipsis reparationem damni perpessi dene-

denegando, altera eaque grauissima, seruitutis possessoribus facultatem excessum continuandi in perpetuum tribuendo. Atamen bono omine perpaucae eiusmodi exstabant leges expressae, quanquam negari nequeat, vi erroris istius communis iuris pascendi possessoribus a Calendarii emendatione vsque ad diem hodiernum eius protensionem ad vndecim dies fere vbi-que esse indultam, ita, vt longinquo vsu accedenti de illorum iure quaesito vix dubitari posse videatur.

§. VIII.

Nos missis legibus expressis ea de re gestis, quas quomodo a nota iniustitiae vindicent aut iterum e medio tollant, videant illarum auctores aut patroni, periculum faciemus inquisituri, vtrum ex exercitio fere centenario protensionis iuris pascendi ad vndecim dies vltra eius constitutionis terminum ius enatum sit, tam firmum radicatumque, vt ne restringi quidem, multo minus autem plane tolli possit? Ex erronea opinione Calendarium vulgare cursui solis respondere siebat, vt illud hunc pedetentim praecurreret, qui error demum fuit cognitus, postquam discrepantia Calendarium inter et annum solarem ad vndecim dies vsque excreuerat. Hunc errorem non esse iuris, sed facti, nemo in dubium vocabit. Iam inter omnes constat, errorem communem ius non facere *), quod in primis intuitu erroris facti locum habet, maxime si ita inuincibilis, vt est cog-
nitio

nitio conuenientiae aut discrepantiae chronologiae vulgaris cum mathematica, quippe quae sine exacta matheſeos cognitione pauciſſimis propria haberi nequit. Eiuſmodi error haud eſt abſimilis errori calculi, ideoque pari cum hoc priuilegio, quod ſcil. quocunq; tempore vrgeri poſſit, haud indignus mihi quidem videtur. Ponamus autem, ex errore facti accedente temporis diuturnitate ius conſuetudinarium emergere ſeu errorem in ius transformari potuiſſe**), ideoque fundorum dominos ab a. MDCCXXX. aut MDCCXL. in errore iuris haefiſſe; nihilominus illis, ſuum i. e. naturalem fundorum libertatem repetentibus, hunc iuris errorem non obeſſe contendo***). Inde nec ex erronea iuris pascendi protenſione ius prodire potuiſſe mihi perſuaſum habeo.

*) L. 15. D. de iurisdic. Sententiam contrariam ſat bene refutat atque leges, quae obſtare videntur, remouet HVNIVS Reſolut. iur. civ. Lib. I. Tr. 1. Qu. 11. p. 25. add. IAC. LEMBRE inq;ſitio dicitur vulgaris: communem errorem ius facere. Roſt. 1688.

**) Quod plures ob L. 39. D. de LL. perhibent.

***) Vi L. 7. D. de R. I. ALB. PHIL. FRICK D. de indebitum ſolucate per ignorant. iuris civ. ad indebiti conditionem admittendo. Helmſt. 1778.

§. IX.

Quod ſi vero cuidam argumentum, quod ſ. antecedente contra praetenſum ius protenſionis iuris pascendi ex longa conſuetudine enatum protulimus, minus ſatisfaciat, etiam aliud idque fortius ad manus eſt. Iam Romani rei ruſticae ſcriptores tem-
pus

pus extremum pratorum a pecoribus omnis generis defendendorum collocant in mensē Martium *), qui secundum observationes thermometricas Waldonis aliorumque ob climatis Italici a Germanico diuersitatem incidit in nostrum Aprilem, quo teste experientia apud nos, vti in Italia mense Martio, prata reirescunt, femina gramine terrae mandata progernant, eoque plantas graminis, tempestatis aut pecoris iniuria emortuas, restituunt. In rebus oeconomicis vel leuiter tincti haud ignorant, pastum pecoris hoc tempore pratis esse damnosissimum, dum non solum apices graminis depascuntur eoque huius incrementum impeditur, sed et tenerae plantae radicitus euelluntur aut pedibus proculcantur. Nemo non videt, hoc modo messē foeneam pro parte saltim tertia, immo pro tempestatis conditione adhuc amplius in nihilum redigi simulque pratis sterilitatem parari, quod quam rei publicae sit noxium per se planum est atque perspicuum **). Hinc ex solidissimis rei oeconomicae rationibus a maioribus nostris tempus, quo ius pascendi in pratis cessare debeat, in initium veris h. e. diem XXI. Mart. aut ad summum in diem S. Walburgis s. diem I. m. Maii fuit constitutum, a quo autem errabundi, quippe falso Calendario seducti, ita aberrauimus, vt ius pascendi in pratis vsque ad XI. m. Maii non solum pro rationabili et licito, sed et pro iusto habeamus.

*) VARRO de re rust. Lib. I. Cap. 29. pag. 109. edit. GESNER. COLYMELLA de ead. Lib. XI. Cap. 2. §. 2. p. 751. PALLADIUS de ead. Lib. IV. Tit. 2. p. 952.

***) Uberius grauitatem damni ex iuris pascendi ueris tempore usu longiori in pratis resultantis exponunt de BENECKENDORF in Oecon. for. Tom. VIII. Cap. 12. §. 112. segg. IOH ERNST SPITZNER'S Zurücksetzung der Frühjahrshuthung auf den Wiesen, als das einzige Mittel, dem Futtermangel abzuhelfen, (Leipz. 1791. 8.) Cap. V.*

§. X.

Quibus praemissis vix a vero aberrabo, si consuetudinem ex diuturno usu iuris pascendi usque in mensem Maium elicendam pro irrationabili et quouis tempore revocanda declarem. Nonne enim contra rationem, quod contra salutem publicam est? Ex longiori et in mensem Maium usque continuato usu iuris pascendi oriri iacturam messis foeni, ad tertiam quin dimidiam partem, ut et parari sterilitatem pratorum sicque dominos pratorum, haec in pascua sensim conuertendo, fructuum perceptione ipsaque proprietate fraudari monstravimus (§. IX.). Ex defectu foeni oritur imminutio rei pecuariae, atque ex hac et carnum penuria et stercoris insufficientia, quam posteriorum penuria frumenti comitetur, necesse est; inde quid detrimenti ex intemptivo illo pascendi iure in rempublicam redundet, non est quod explicem. Quam ob rem tantum abest, ut profectionem iuris pascendi in mensem Maium usque ob longinquitatem temporis pro iure quaesito habeam, ut potius nullus dubitem, quin summo Principi vi summae inspectionis salutis publicae, hinc et rei oeconomicae publicae, non facultatem, huncce prauum iuris pascendi usum tollendi, solum, sed et illius tollendi obligationem attribuam.

Abso.

* * *
Absolutis nunc iis, quae ad thema propositum proxime spectare videbantur, me conuerto ad causam huius descriptionis principalem. Indicenda nimirum sunt solennia inauguralia Viri iuuenis praenobilissimi, ingenio, doctrina, vitae integritate morumque elegantia ornatissimi, Perillustri parentis vestigia strenue prementis,

CAROLI GVILIELMI WALCHII,

qui summos in iure honores a Facultate nostra decenter petens vitae ante actae rationes pro more hoc modo exposuit:

Ego, Carolus Guilielmus Walch, natus sum Ienae die III.

Februar. MDCCCLXXVI. patre CAROLO FRIDERICO WALCHIO, serenissimi Ducis Vinariensis et Isenacensis a consiliis iustitiae intimis, iurisconsultorum ordinis et scabinarum collegii seniore, matre vero MAGDALENA MARIA ECCARD, filia IOANNIS GEORGII ECCARD, quondam a consiliis intimis regiminis Isenacensis; quos parentes optimos maxima pietate colo, ac veneror. Pater ipse anno MDCCCLXXVIII.

prorectoris munere tunc fungens, me in numerum civium academiae recepit. In antiquis linguis, et illis literis, quibus pueri institui soleamus, privati praeceptores me erudierunt, inter quos praecipue CHR. FR. BOEHME, Gymnastii, quod Altenburgi floret, nunc Lectoris, in me merita grata

semper mente recordabor. Postea publicas huius Academiae professorum scholas frequentare coepi. Iam dudum, ut iurisprudentiae studio me dederem, animus inclinaverat; ne vero in illis literis plane essem ineruditus, quas ignorare unum quemque, qui disciplinis operam navat, dedecet, viros amplissimos ill. VLRICH logicam et ius naturae, ill. REINHOLD aestheticam, ill. VOIGT mathefin puram et adplicatam, per ill. SVCCOW physicam et scientias camerales, ill. HEINRICH historiam universalem, statuum Europaeorum, ac S. R. Imperii, nec non notitiam statuum Europaeorum, et beatum MVLLER historiam Saxoniae et antiquitates Germanorum, explicantes audivi.

His literis imbutus, iurisprudentiae studio operam dedi. Praeceptoribus usus sum: in historia iuris patre pie colendo, in explicatione Institutionum et Pandectarum viro consultissimo BECKER. Audivi deinde ill. REICHARD Institutiones, patrem meum ius germanicum et cambiale, ill. SCHNABERT ius feudale, canonicum et ius publicum, praelectionibus illustrantes. Per ill. AB ECKARDT, patroni summe venerandi, Pandectarum et iuris criminalis scholas frequentavi. Consultissimi VOELKER, viri et affinitatis et amicitiae vinculo mihi coniunctissimi, examinatorio ad Digesta,

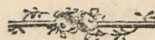

gesta, non sine magna utilitate interfui. Postquam theoreticis iuris disciplinis operam dederam, practicas quoque scholas adii, ubi pater carissimus processum communem et artem relatoriam, ill. SCHNAVBERT vero, processum amborum supremorum imperii iudiciorum me docuit. Praeterea quoque SOCIETATI LATINAE, quae hac in Academia floret, adscriptus, eius confessus, per plures annos frequentavi.

Huius tam egregie praeparati Candidati, cuius habilitatem eximia ingenii atque eruditionis specimina in Dissertationibus publicis et alibi edita satis superque testabantur, tentamen Ordo noster pro superuacaneo atque inutili habens illum statim ad examen sic dictum rigorosum vocavit, in quo tam textus propositos scite eleganterque explicando, quam ad quaestiones inde elicitas promte adaequateque respondendo se talem exhibuit, ut spem de eo conceptam non expleuerit tantum, sed et superauerit. Nullus igitur ex Ordine dubitavit, quin doctissimo huic Candidato aditus ad cathedram et honores per illam consequendos patefieret. Quem ingressurus Dissertationem inauguralem proprio Marte elaboratam de praescriptione servitutum constituta die craftino e cathedra Facultatis publica sine praefide tuebatur. Cui actui ut MAGNIFICVS ACADEMIAE PRORECTOR, ILLUSTRISSIMI COMITES, PROCERES AVLAE ATQVE ACADEMIAE

OMNIVM

OMNIVM ORDINVM HONORATISSIMI, vt et FLORENTISSIMA STUDIOSORVM CORONA frequentes adesse eoque maiorem solennitatem et splendorem conciliare dignentur, Facultatis nostrae, suo tempore gratias redditurae nomine decenter obseruanterque rogo, P. P. d. XXVIII, April. MDCCCLXXXVII.

Zella, Visi, 1790-1800

f

h.

1797 11 19

AD
DISPUTATIONEM INAUGURALEM
A
PRAENOBILISSIMO DOCTISSIMOQVE
CAROLO GVILIELMO WALCHIO

NOSTRATE
DIE CRASTINO HABENDAM
INVITAT
SIMVLQVE
DE XI. DIEBVS CALENDARIO IVLIANO
SVBTRACTIS ETIAM IVRI PASCENDI
SVBTRAHENDIS
BREVITER DISSERIT

IO. LVDOVICVS AB ECKARDT D.

SERENISS. DVCI SAX. VINAR. ET ISENAC. A CONSILII AVL. SECRET.
COMES PALAT. CAESAR. IVR. CANON. P. P. O. FAC. IVRID. ET SCABINOR.
COLLEGI ORDINARIVS

FACVLTATIS IVRIDICAE H. T. EX-DECANVS.

I E N A E,
EX OFFICINA GOEPFERDTII.

c1o1occlxxxxvii.

